

בִּיאָרִיקָה

(שרטוטים אחדים לדמותו)

מאת אשר ברש

הוא חסין הגזע הישראלי. לא דרגה אחת בגלגולי הגזע הרבים והשוניים, אלא דרגות רבות. רוב הדרגות, שנתקפלו באחד ובאו לידי תקון ושכלול אחרון. קליפה על קליפה צוררת את מהותו. אבל כל קליפה, גם זו שמראה עמוק ונוקשה וקרני, שרשים לה בצומת הרקמה החיה המהוה את מצע האורגניזמוס של הגזע.

*

כמו שלל מסוות עוטה את פרצופו הגשמי וחזקה-הבעה. אך המאור מבפנים קורן מתוך כולן. ברוב חליפותיהן הן נראות כאחת. כי אחד הוא האור בנקודת-השרפה של הנפש.

*

בדבור פה יגמא אזורי-רוח שונים, אף כי בדרך חזרות לאין ספור; דמותו המגשמת. תרפרף על נופים רחוקים ותגרור אחריה צל רחב — אולם בשירתו פרצופו תמיד אחד ומיוחד, חותם שלם ובולט, אשר לא יומר באחר, גם אם העויה למודה תלין בו לפעמים.

*
הוא האמן בכלנו. בשל המזג הלוהט והקר כאחד הסוכן בו תמיד – מזג של להבה לבנה על מצע אפר. ואם גם אינו מניף תנופה. כמקדם. הדם המגיב שואג לקראת המראות. הוא הכבול לכאורה יותר מאחרים במסורת. יודע יותר משאר סופרינו את סוד ההפקר האולימפי. אך לרצונו רתמו כשור בעבות על תלם הדורות. בחוך תוכו ישכנו כתאומים האמונה והכפירה מאוחדות בשרשן. אך בעלותן והיו לשני ענפים נפרדים. יש רק להשפיל קצת אל הקרקע כדי לראות באיחודן.

גם בטפחו בכנף שבורה על הנושא תשמע אננו את התחבטות הנשר – גם כשנכוה מעוות משפטו. תמלא נפשנו מן הקול המדבר משפטים. בשעה שאינו נאמן בשלימות אינו משורר. אך רק לעתים רחוקות אינו נאמן בשלימות.

הוא כמעט היחידי בין בני־אומנותנו. אשר במסיבה משתבשת בעוקצי דברים נתלכד פתאום עם מבט עינו מתוך הבנת־ברק אחת במחוז נעלם.

יש בו גם לא מעט מן הטפוס האוקרייני. לא רק בחיצוניות. ביד אחת הסרקזמוס כמגל שנון והשניה מסיובבת הלירה הקורעת את הלב. נטע מופלא: רכב יהודי על כנה אוקריינית כתפוח־הזהב על החישחש. נא־יתה רעננות הירוק עם שלל הצבעים הלוהטים. אותה החוגה האוכלת מנפש ועד בשר. איתה הנטיה התאונית אל הגשמי ואל ה"לובק" הטוב. אותה האמת בקללה ובברכה. כשם שהנגיד היה אנדלוסי. הלוי קסטילי ועמנואל רומי. רק מי שיש בו כשום קרבת־שאר כזו יכול לשטום ולקלל כמו ב"עיר ההרגה". בנקידה זו הוא מזדכך עם טשרניחובסקי יותר מאשר עם בני־לויה אחרים. הפרווה שלו היא כשדה־דגן אוקראיני דשן שקמתו טובעת חציה בפרח־יבר מרהיב־עין אך משבשים את ההבואה.

אי־שהעם ואי־הספר חוברו בו חבור מפליא על כל יתרונותיהם וחסרונותיהם. אך גם החסרונות. המצערם בשעת חולשתה. נעשים יתדונות בשעת גבורת יצירתו. וגלגולם הראשון נשכה מלב.

במדה שחרג מתוך התלמיד־חכם גבר בו המשורר. ולהפך. במדה שנכנס לתוך התלמיד־חכם נצטמצם המשורר. נראה. ששני אלה בקצותיהם סותרים זה את זה.

הוא נצר אחרון לגזע משוררים עברים במשך מאות בשנים. כמוהו ממש לא יקום עוד. כי הקרקע אשר ממנו צמח היה לחול נודד. חתוך נפשו של האדם הישראלי הבא. במדה שיהיה. יהיה אחר. עשוי כצלמם וכדמותם של אנשי אומות העולם. כשם שהיה בחקופת חת. מצרים ואשור. שני שדי הספר התלויים. ההוי והלשון. שהיניקו את משוררינו עד היום. צמקו. ונכטי שדים אחרים. נכונים. צומחים במקומם. אך ככל שליח גזע אחרון יש בו מן הסיום ומן הפתיחה כאחד. הוא אקורד אחרון ורם לנגון עתיקימים וגם צליל ראשון לנגון חדש על אדמת לאום. המלים הממושמשות. דור אחרון לשעבוד וראשון לגאולה" מקבלות בבחינה זו חיות חדשה.